

Plus 3: Một mô hình trao đổi văn hóa thúc đẩy mối quan hệ hợp tác giữa các cơ sở giáo dục Hoa Kỳ và VN

TS. CAO MINH TRÍ

Đại học Kinh tế - Tài chính TP.HCM

Trong nhiều năm qua, các cơ sở giáo dục tại VN đã đặt ra một vấn đề nan giải. Đó là bản chất chính của những sự hợp tác hiện tại và hướng hợp tác trong tương lai giữa các cơ sở giáo dục Hoa Kỳ và VN? Các mối quan hệ hợp tác này mang tính kinh doanh quốc tế hay trao đổi văn hóa? Plus 3 là một trong nhiều trường hợp nghiên cứu (case study) nhằm trả lời các câu hỏi trên, giúp các cơ sở giáo dục Hoa Kỳ và VN phát triển các mối quan hệ mới và củng cố những quan hệ hiện có. Kết quả cho thấy, Plus 3 là một mô hình tiêu biểu cho việc làm tăng sự hiểu biết lẫn nhau giữa con người ở các quốc gia khác nhau thông qua trao đổi văn hóa và giáo dục.

Từ khóa: Cơ sở giáo dục, trao đổi văn hóa, Hoa Kỳ, VN, Plus 3.

1. Giới thiệu chung

Plus 3 là một môn học tự chọn 3 tín chỉ, với cơ hội đi học tại nước ngoài dành cho sinh viên năm thứ hai và thứ ba ngành kinh doanh (môn Quản trị trong môi trường phức hợp- Managing in Complex Environments) và ngành kỹ thuật (môn Nhập môn Phân tích kỹ thuật- Introduction to Engineering Analysis) của trường Đại học Pittsburgh- Hoa Kỳ (Pitt)¹.

Môn học bao gồm những buổi huấn luyện trước chuyến đi, một chuyến đi nước ngoài bắt buộc và một tiểu luận nghiên cứu. Chương trình này được thiết kế nhằm phát triển kịp thời sở thích trong kinh doanh quốc tế, giúp ích cho sự nghiệp tương lai của sinh viên và định hướng cho việc lựa chọn các chương trình và môn học phù hợp.

Sau khi kết hợp với sinh viên

ngành kỹ thuật từ năm 2004, chương trình đã có hơn 200 sinh viên Pitt tham gia. Sinh viên Pitt đã cùng với sinh viên tại một vài nước tiếp nhận thực hiện những dự án chung. Các dự án này tập trung vào việc phân tích một doanh nghiệp và ngành công nghiệp toàn cầu mà doanh nghiệp đó đang hoạt động. Khi quay về nước, các nhóm sinh viên phải viết tiểu luận nghiên cứu về dự án và trình bày trước các giảng viên và sinh viên của hai trường kinh doanh và kỹ thuật.

Chương trình này được kết nối trực tiếp đến ba trong bốn Trung tâm tài nguyên quốc gia của Pitt (Trung tâm nghiên cứu châu Âu, Trung tâm nghiên cứu châu Mỹ latin và Trung tâm nghiên cứu châu Á) và sử dụng tối đa nguồn lực dồi dào hiện có của các trung tâm này.

Bắt đầu từ năm 2002 với những chương trình đến với khu vực Đông

và Tây Âu (Séc và Đức), chương trình đã được mở rộng sang khu vực Mỹ latin năm 2003 (Chi Lê) và khu vực châu Á năm 2004 (Trung Quốc). Sau này, chương trình bổ sung thêm Pháp, Braxin và VN (năm 2009). Hiện nay, chương trình bao gồm 4 quốc gia: Chi Lê, Đức, Trung Quốc và VN. Từ năm 2009, Trường Đại học Kinh tế-Tài chính TP.HCM (UEF) đã trở thành đối tác hợp tác duy nhất của trường Đại học Pittsburgh tổ chức chương trình Plus 3 hàng năm tại VN².

Chương trình Plus 3 tại VN thường diễn ra trong hai tuần vào tháng 5 hàng năm với sự tham gia của 10-15 sinh viên, 01 giáo sư và 01 trợ lý từ Pitt. Mục tiêu chính là giới thiệu cho sinh viên ngành kinh doanh và ngành kỹ thuật của Pitt biết đến nền văn hóa và nền kinh tế của VN; tăng cường nhận thức

¹ <http://www.business.pitt.edu/ibc/plus3/>

² http://uef.edu.vn/index.jsp?pp=plus3_2012

và sự hiểu biết văn hóa lẫn nhau giữa sinh viên Hoa Kỳ và sinh viên VN thông qua các hoạt động ngoại giao và thương mại quốc tế giữa hai nước. Plus 3 còn là cơ hội nâng cao khả năng hội nhập quốc tế cho UEF nói chung và sinh viên UEF nói riêng.

Thực hiện mục tiêu này, UEF hỗ trợ Pitt xây dựng nội dung giảng

tích chiến tranh, Dinh Độc lập, Nhà thờ Đức Bà, Bưu điện thành phố, chợ Bến Thành, chùa Vĩnh Nghiêm. Quy mô Plus 3 ngày càng được mở rộng qua các năm với sự tham gia của sinh viên UEF trong suốt chương trình cùng với các buổi giao lưu văn nghệ và thể thao với sinh viên UEF được tổ chức bài bản hơn.

tâm sự³: “Tôi chưa bao giờ được học hỏi nhiều như thế trong thời gian hai tuần tôi tham gia Plus 3 tại VN. Tôi đã gặp những con người thú vị, học một ngôn ngữ mới và thấy nhiều điều chưa từng trải qua. VN là một kỷ niệm đáng nhớ trong cuộc đời tôi”. Hailee Kulich, sinh viên Pitt tham gia Plus 3 năm 2012, cũng chia sẻ: “Tôi nghĩ một trong

dạy về ngôn ngữ tiếng Việt, lịch sử, văn hóa VN, kết hợp với các hoạt động giao lưu ngoại khóa khác, như tham quan các công ty, tập đoàn có những hoạt động nổi bật trong nhiều lĩnh vực tại VN, tham quan các di tích lịch sử cũng như các địa điểm du lịch của TP.HCM và các tỉnh lân cận.

Năm 2012, ngoài việc tổ chức các lớp học tiếng Việt và lịch sử, văn hóa như các năm trước, chương trình Plus 3 lần thứ 4 đã tổ chức cho sinh viên Pitt tham quan, dự những buổi hội thảo giới thiệu tại công ty cổ phần cảng Cát Lái thuộc tổng công ty Tân cảng Sài Gòn, khu công nghiệp VSIP, công ty TMA Solutions, tập đoàn Phú Mỹ Hưng, đi tham quan Tây Ninh, Củ Chi, Vũng Tàu. Bên cạnh đó, sinh viên Pitt có một chuyến đi tham quan và được giới thiệu về các địa điểm đóng vai trò quan trọng đối với văn hóa và sự phát triển của TP.HCM nói riêng và VN nói chung như: Bảo tàng chứng

2. Tiêu chí đánh giá kết quả và sự hài lòng của việc hợp tác

Plus 3 là một môn học nên kết quả học tập của sinh viên là tiêu chí đánh giá hàng đầu của sự thành công chương trình. Giáo sư David Berman, Giám đốc chương trình Plus 3 VN trong suốt bốn năm tổ chức, đánh giá kết quả học tập của sinh viên Pitt thông qua các bài nhật ký trong hai tuần ở VN và các bài tập tiểu luận khác. Chương trình cũng có bản thu thập ý kiến phản hồi sự hài lòng của sinh viên Pitt và UEF về chất lượng chuyên môn cũng như công tác tổ chức.

Thông tin phản hồi từ sinh viên tham gia chương trình qua các năm cho thấy, Plus 3 đã giúp cho sinh viên Pitt một cái nhìn tổng quát về văn hóa, lịch sử và ngôn ngữ VN cũng như giúp sinh viên hiểu biết về hoạt động chung của các doanh nghiệp VN. Một sinh viên Pitt tham gia Plus 3 năm 2011 đã

những kết quả tốt đẹp nhất của chương trình này là sự hiểu biết về con người sống tại VN. Tôi bắt đầu nhận ra rằng mặc dù chúng ta sống xa nhau gần 9.000 dặm và từ hai nền văn hóa khác nhau hoàn toàn nhưng sinh viên UEF và Pitt không hoàn toàn khác nhau.”

Đối với UEF, tiêu chí đánh giá thành công là khả năng duy trì hợp tác lâu dài, đối tác không than phiền và sự phản hồi tích cực từ sinh viên hai phía. Xét theo tiêu chí này thì Plus 3 đã được triển khai thành công, đạt được sự hài lòng từ hai phía tham gia và có thể tiếp tục sự hợp tác này trong tương lai sau khi đã duy trì trong 4 năm với những kết quả khả quan và sẽ còn tiếp tục được phát triển. Ý kiến phản hồi từ tất cả sinh viên Pitt và UEF tham gia chương trình đều rất tích cực và có nguyện vọng duy trì chương trình.

Nhìn chung, lãnh đạo Pitt và

³ <http://www.vietnamplus3.pitt.edu/index.php>

UEF đều rất hài lòng với sự hợp tác này và hy vọng chương trình sẽ tiếp tục duy trì trong những năm sắp tới. Ngoài ra, họ còn đang xem xét khả năng mở rộng sự hợp tác lên một tầm cao mới, trong đó có chương trình trao đổi sinh viên trong một học kỳ.

3. Bản chất của việc hợp tác

Đối với Pitt, do mục tiêu chính là giới thiệu cho sinh viên ngành kinh doanh và ngành kỹ thuật của Pitt biết đến nền văn hóa và nền kinh tế của VN; tăng cường nhận thức và sự hiểu biết văn hóa lẫn nhau giữa sinh viên Hoa Kỳ và sinh viên VN thông qua các hoạt động ngoại giao và thương mại quốc tế giữa hai nước nên đại diện Pitt khẳng định bản chất chính của việc hợp tác này là giao lưu, trao đổi văn hóa. Ngoài việc được tham quan một số doanh nghiệp và di tích văn hóa nổi tiếng của một đất nước xinh đẹp, Pitt đã phối hợp với UEF tạo điều kiện cho sinh viên hai trường phát triển tình hữu nghị và giao lưu văn hóa một cách trực tiếp- giữa những người cùng lứa tuổi và cùng chí hướng. Đó là những trải nghiệm tuyệt vời cho sinh viên hai trường. Sau khi kết thúc chương trình, nhiều sinh viên vẫn còn tiếp tục duy trì tình bạn thông qua Skype, Facebook và các mạng xã hội.

Sinh viên Pitt chỉ phải chi trả các chi phí tối thiểu để tham gia chương trình. Trung bình hàng

năm, mỗi sinh viên Pitt tham gia đóng 3.500 USD, trong đó một phần được chuyển cho UEF chi trả các khoản dịch vụ ăn, ở, đi lại, thuê mượn giảng viên... Cho nên, Plus 3 không mang tính kinh doanh, không đem lại lợi nhuận kinh tế cho Pitt và UEF. Đây thật sự là điều tốt cho sự hợp tác này vì đó chính là mục tiêu của Plus 3.

Trong khi đó, đối với UEF, Plus 3 còn là cơ hội nâng cao khả năng hội nhập quốc tế cho UEF nói chung và sinh viên UEF nói riêng. Vì vậy, UEF đã chủ động tự túc kinh phí trong các khoản tổ chức giao lưu văn hóa-thể thao cho sinh viên hai trường và chi phí đội ngũ nhân viên điều hành, phục vụ nhằm hỗ trợ Plus 3 đi đến thành công cao nhất cũng như giúp cho sinh viên UEF tham gia miễn phí chương trình. Tất cả những hoạt động diễn ra xuyên suốt chương trình đều không vì

mục đích kinh doanh, tuân thủ đúng với quan điểm xây dựng và phát triển của UEF: “Chất lượng- Hiệu quả- Hội nhập- Không vụ lợi”.

Về lâu dài, đại diện hai bên cho rằng, sự hợp tác giữa Pitt và UEF vẫn nên duy trì bản chất giao lưu văn hóa. Mặc dù mang tên là “văn hóa” nhưng thật ra bản chất này đã tạo nên sự cân bằng giữa việc dẫn dắt sinh viên vào thế giới kinh doanh và việc tạo cơ hội khám phá một nền văn hóa. Họ tin rằng việc giao lưu, trao đổi các quan điểm và suy nghĩ về văn hóa là thật sự cần thiết trong nền kinh tế năng động toàn cầu ngày nay. Nếu không có sự hiểu biết về những đối tác kinh doanh thì hai bên sẽ không thể đạt được kết quả cùng nhau có lợi. Thông qua giao tiếp văn hóa, họ tin rằng sinh viên không những học tập được trong môi trường học

Bảng 1. Mục tiêu của các bên đối tác của Plus 3 VN

	Pitt	UEF
Chung	Tăng cường nhận thức và sự hiểu biết văn hóa lẫn nhau giữa sinh viên Hoa Kỳ và sinh viên VN thông qua các hoạt động ngoại giao và thương mại quốc tế giữa hai nước; Phát triển tình hữu nghị và giao lưu văn hóa một cách trực tiếp giữa những người cùng lứa tuổi và cùng chí hướng; Khai thác và học hỏi thế mạnh của đối tác -> Học hỏi để hợp tác và hợp tác để học hỏi. ⁴	
Riêng	Giới thiệu cho sinh viên ngành kinh doanh và ngành kỹ thuật của Pitt biết đến nền văn hóa và nền kinh tế của VN	Cơ hội nâng cao khả năng hội nhập quốc tế cho UEF nói chung và sinh viên UEF nói riêng

⁴Đầu tiên, hai bên có thể học hỏi để hợp tác thông qua việc học hỏi cách thức, quy trình tổ chức và phương pháp giải quyết vấn đề. Đồng thời họ có thể hợp tác để học hỏi thông qua việc thu thập kiến thức và kinh nghiệm chỉ có được nhờ hợp tác.

thuật thuần túy mà còn học hỏi được thực tế thông qua những trải nghiệm cuộc sống tại các nước khác. Một ý kiến khác cho rằng nhằm duy trì chương trình dài lâu và nâng cao giá trị lợi ích cho cả hai bên hợp tác tổ chức thì cần phải tạo lợi nhuận kinh tế từ chương trình. Tuy nhiên, không vì thế mà thương mại hóa chương trình, các khoản lợi nhuận này phải được dùng để đầu tư nâng cao chất lượng, tăng cường quảng bá chương trình, xây dựng quỹ dự phòng hỗ trợ cho các sinh viên có hoàn cảnh tài chính khó khăn muốn tham gia chương trình... Tất cả đều vì mục đích “không vụ lợi”, giúp cho nhiều sinh viên Pitt chọn VN (và UEF) làm điểm đến cho Plus 3 và cũng như tạo cơ hội cho sinh viên UEF được tham gia chương trình tương tự tại Pitt.

4. Kết luận

Giống như thương mại, du lịch, trao đổi văn hóa và giáo dục là những mối tương tác bình thường giữa các nước. Trao đổi văn hóa bản thân nó thúc đẩy các mối quan hệ tốt hơn trong đại gia đình các nước mặc dù có thể không cần thiết cho chính sách đối ngoại của một nước. Các chương trình trao đổi văn hóa (bao gồm trao đổi giảng viên và sinh viên, biểu diễn nghệ thuật, triển lãm sách, bảo tàng...) cần được quan tâm đặc biệt để giúp cho mọi người hiểu hơn về nhau thông qua việc tiếp xúc với sự đa dạng văn hóa trên thế giới.

Như vậy, phải chăng là sẽ ích lợi hơn nếu chúng ta nhấn mạnh vào khía cạnh văn hóa và giảm bớt tính kinh doanh? Khi xã hội bị ràng buộc với nhau bằng các mối quan hệ thương mại chặt chẽ

và phụ thuộc kinh tế lẫn nhau, không có gì đảm bảo là sẽ không xảy ra mâu thuẫn. Khi đó, việc hợp tác tích cực là cách tốt nhất để tồn tại và vượt qua mâu thuẫn. Tiềm năng của việc hợp tác giáo dục và trao đổi văn hóa theo xu hướng tích cực có lẽ có giá trị lớn hơn nhiều quan hệ thương mại thuần túy ●

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Amin, A.H. and Rami, M.A. (2006), “An investigation into international business collaboration in higher education organizations”, *International Journal of Educational Management*, 20.5, pp. 380-396.

Anon. (2009), *Higher education in Vietnam: American – Vietnamese partnerships*, available at: <http://photos.state.gov/libraries/vietnam/8621/pdf-forms/EduConfReport-Jan09.pdf> (accessed 29 December 2011).

Anon. (2009), *Us-Vietnam Educational Task Force Final Report*, available at: <http://photos.state.gov/libraries/vietnam/8621/pdf-forms/ETFReport-Sept09.pdf> (accessed 30 December 2011).

Brown, F.Z. (2010), “Rapprochement between Vietnam and the United States”, *Contemporary Southeast Asia*, 32.3, p.317, available through: Expanded Academic ASAP database (accessed 10 October 2011).

Duy Khang (2010), *Significant Progress In Vietnam – Us Education Cooperation*, Vietnam Chamber of Commerce and Industry, available at: http://www.vccinews.com/news_detail.asp?news_id=20882 (accessed 27 December 2011).

Friedman, M.J. (2006), *Fulbright Educational Exchange Program Marks 60th Anniversary*, State Department Documents, available through: ProQuest Central database (accessed 6 October 2011).

Hamilton, E. (2003), “International Educational Exchange: The Best Defense”, *Diverse Issues in Higher Education*, 20.3, p.34, available through: ProQuest Central database (accessed 6

October 2011).

Jianxin, G.U. (2009), “*Transnational Education: Current Developments And Policy Implications*”, *Front. Educ China*, 4.4, pp. 624–649.

Jinwei, P. (2005), “The Internationalization Of University: From An Ethical Perspective”, *Canadian Social Science*, 2.2, pp. 113-118.

Larsen, D.C. (2004), “The Future Of International Education: What Will It Take?”, *International Education*, 34.1, pp. 51-56.

Le, L. (2001), *The Changing Pattern Of Interaction Between Vietnam And The Us: From Confrontation To Cooperation*, available through: <http://www.emergingfromconflict.org/readings/le.pdf> (accessed 30 December 2011).

Malaysian Business (2005), “Education Without Borders: International Trade In Education”, Nov 16, p. 4.

Susan, N.B. (2004), “How Americans Think About International Education And Why It Matters”, *Phi Delta Kappan*, 86.3, pp. 206-209.

Thanh, T. (2011), *Vietnam - Us Higher Education Cooperation Boosted*, Vietnam Chamber of Commerce and Industry, available at: http://vccinews.com/news_detail.asp?news_id=23578 (accessed 27 December 2011).

Tri, C.M., (2012), “Success predictor for international joint ventures in Vietnam”, *International Journal of Emerging Markets*, 7.1, pp. 72-85.

U.S. Embassy Hanoi (2009), *Conference Report Of Higher Education In Vietnam: American – Vietnamese Partnerships*, available at: <http://vietnam.usembassy.gov/education.html/> (accessed Sep 02 2011).

U.S. Embassy Hanoi (2010), *Conference Report Of Building Partnerships In Higher Education: Opportunities And Challenges For The U.S. And Vietnam*, available at: <http://vietnam.usembassy.gov/education.html/> (accessed Sep 02 2011).

Yin, K. (1994), *Case Study Research: Design And Methods*, Sage Publications, Newbury park, CA.